

Cuvânt introductiv

Tematica supusă dezbaterii în acest nou număr al revistei „Argumentum” (*Problematologie și discursivitate*) este de primă actualitate, constituind un punct de interes în dezbaterile actuale din domenii diverse: filosofie, teoria argumentării, retorică, literatură, teatru. Originea concepției problematologice asupra cunoașterii și întemeierii se află în lucrările lui Michel Meyer, profesor de retorică și teoria argumentării la Universitatea liberă din Bruxelles, succesor la catedră al lui Chaïm Perelman, cel care a generat pe bătrânul continent discuțiile actuale asupra neoreticii.

Ideea de la care pleacă autorul este următoarea: în cunoașterea cu adevărat importantă și profundă trebuie să pornim de la analiza a ceea ce este prim, a ceea ce este fundament pentru ceea ce există, indiferent că e fenomen, relație, situație, stare de fapt. A medita la ceea ce este prim înseamnă a interoga asupra originii existenței și cunoașterii, iar această origine se regăsește, crede Meyer, în interogația însăși. Filosofia în primul rând este (sau ar trebui să fie) terenul fertil al unei astfel de interogații, fiindcă pretenția ei a fost întotdeauna aceea de a medita asupra datului prim.

Din nefericire, gândul filosofic, chiar atunci când a marcat existența domeniului, a poposit mai mult asupra unor „derivate” a ceea ce este cu adevărat prim în analiza a ceea ce există: probleme precum „ființa”, „neantul”, „lucrul în sine”, „ideea”, „ideea absolută”, „elanul vital” și altele asemenea au constituit punct de atracție pentru filosofi renumiți pe care și astăzi îi venerăm. Dar nu s-au ocupat (sau s-au ocupat mai puțin) de conceptul care stă la baza tuturor acestora și care le întemeiază existența: conceptul de *problemă*. O excepție notabilă, cu care Meyer este mai binevoitor, e întruchipată de Socrate, probabil mai mult pentru dezinvolvura practicii discursive în marginea problemei în dialogurile platoniciene decât pentru anvergura teoretică a dezvoltării conceptului în discuție.

Orice fapt de inteliecție se constituie în jurul unei probleme. Adică în jurul unei idei față de care interlocutorii au asumptii alethice diferite: unii le consideră adevărate, alții, dimpotrivă, le consideră false. Un șir de întrebări și răspunsuri se derulează în încercarea de soluționare a problemei. El constituie o *situație problematologică*, sursă de dispută dar și de posibil progres în domeniul cunoașterii împreună cu altul. În contextul conceptului de mai sus se pot dezvolta multiple instanțieri, una dintre ele – asupra căreia se focalizează Meyer însuși – este cea reținută sub numele de *diferență problematologică*.

O serie de câmpuri de acțiune ale concepției problematologice au fost dezvoltate de autorul care deține paternitatea conceptului în discuție: filosofia

(*Qu'est-ce que la philosophie?*, Paris, 1997), retorica (*Questions de rhétorique: langage, raison et séduction*, Paris, 1993), literatura (*Langage et littérature*, Paris, 1992), teoria argumentării (*Logique, langage et argumentation*, Paris, 1982), concepția kantiană (*Science et métaphysique chez Kant*, Paris, 1995), teatrul (*Le Comique et le Tragique. Penser le théâtre et son histoire*, Paris, 2003). Altele sunt datorate autorilor care au pornit și s-au inspirat din textele lui Meyer. Dar toate dovedesc un lucru important: a problematiza asupra a ceea ce este prim înseamnă a sonda gândirea esențială.

Cele patru texte care compun tematica numărului de față al revistei „Argumentum” au în comun ideea de problematologie, fie ca fundament teoretic (Paul Palahur, Constantin Sălăvăstru), fie ca și construcție programatică (Michel Meyer), fie ca asumție metodologică (Marina Păunescu). Ele pun în lumină – fiecare în parte și toate la un loc –ilustrări ale funcționării unui concept și a unei metode în măsură a dinamiza –aceasta este credința mărturisită a lui Meyer – spiritul poate prea „dogmatic” al unor domenii ale cunoașterii și acțiunii umane.

Ne face o deosebită bucurie să mulțumim aici lui Michel Meyer, în primul rând pentru bunăvoința de a da un text cu care deschidem acest număr din „Argumentum” dedicat problematologiei. În al doilea rând, pentru amabilitatea cu care ne-a primit în biroul său, strivit aproape de cărți, de la Universitatea liberă din Bruxelles, pentru aprecierile făcute și încurajarea de a persevera în atitudinea kantiană asupra problematologiei.

Constantin Sălăvăstru